

TMMOB

İZMİR İKK

İŞÇİ SAĞLIĞI İŞGÜVENLİĞİ KOMİSYONU

İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLARININ SORUNLARI YEREL ÇALIŞTAYI RAPORU

TMMOB İzmir İKK tarafından İşçi Sağlığı İş Güvenliği Komisyonu olarak 25 / 04 / 2015 Cumartesi günü Saat 14: 00 Tepekule Kongre Merkezinde “İş Güvenliği uzmanlarının Sorunları Yerel Çalıştayı” gerçekleştirilmiştir.

Çalıştay komisyonda alınan karar doğrultusunda 3 bölüm olarak planlanmış ve gerçekleştirilmiştir.

Bu bölümler;

1- Sorunların Tespiti

2- Çözüm Önerileri

3- Örgütlenme, olarak belirlenmiştir.

Çalıştaya yaklaşık 130 iş güvenliği uzmanı katılmıştır.

Toplantının tüm ses kayıtları elektronik ortamda kaydedilmiş ve not edilmiştir.

Toplantı forum biçiminde gerçekleştirilmiştir. 1. Bölümde özellikle herkesin tekrara düşmeyecek şekilde bir sorunu belirtmesi istenerek tüm katılımcıların söz alması sağlanmıştır. 1. Bölümde katılımcılardan 96 farklı kişi söz almıştır. Bu bölümde yalnızca sorunlar kısa cümlelerle tespit edilerek kayıt altına alınmıştır.

1. Bölüm de Tespiti Yapılan sorunlar:

- Sektörel düzenlemenin olmaması
- OSGB ?
- Sorumlulukların ve alanların belirsizliği, sorumluluğun fazlalığı
- Sorunun iş güvenliği uzmanlarına yüklenmesi, işyeri hekiminin görevleri
- Güvenlik kültürünün eksikliği
- İSG-katip'in eksikliği- tespit öneri defteri
- Yurt dışındaki uygulamalar hk. bilgi eksikliği
- Kamuda çalışan iş güvenliği uzmanlarının sorunları
- Belgelendirme- güvenlik tedbirlerinin alınması, zaman yetersizliği
- Çalışanlara verilen eğitimlerin kısıtlanması, işverenin eğitim eksikliği
- Tespit ve öneri defterlerinin yasal düzeyde kalması
- Kentsel dönüşüm çalışmalarında isg uzmanı görevlendirilmemesi, uzmanın asbest söküm uzmanı olması zorunluluğu olmaması
- TS standartlarının İsg uzmanlarına ücretli verilmesi

- İş güvenliği standartlarının optimum değil minimum standart ta olması
- İş güvenliği mevzuatının Türkiye şartlarına uygun olmaması
- Bakanlık denetimlerinin yetersizliği nedeniyle isg uzmanlarının yeterinde güçlenememesi
- İş kazalarında görev alan bilirkişilerin kurumsallaştırılmaması
- Uzmanların örgütlenmesi (TMMOB bünyesinde örgütlenmenin gecikmesi)
- Teknik personelin örgütlenmeye dahil edilmesi
- Odalarda iş güvenliği uzmanlarının danışacağı bir destek biriminin olmaması
- Soruların açıklanmaması-belgelerin gelmemesi
- Uzmanlığın sınıflandırılması
- Mesleki deneyim yetersizliği
- Yükseltme sınavı iptal başvurusunun sonucu?
- Uzmanların eğitimlerinin TMMOB tarafından düzenlenmesi
- Meslek içi eğitimin bulunmaması
- Mesleki eğitim konusunda odaların düzenleme yapmaması
- Yayınların yetersizliği, TMMOB'un yeterince yayın yapmaması
- Belgelerin 5 yılda bir yenilenmesi
- Staj süresi- yetersiz eğitim – uzman ünvanı verilmesi
- Uzmanların çalışan başına düşen çalışan sürelerinin yetersizliği
- Uzmanın çalışacağı firma sayısının sınırsızlığı (OSGB)
- İş güvenliği uzmanlarının izin düzenlemesi
- Yönetmeliklerde yapılması gerekenlerin net olmaması
- Görev tanımının detaylandırılması
- Kriterlerin net olmaması
- Ortam ölçümleri için akredite kuruluşların olmaması
- Yapı denetim- iş güvenliği uzmanı görev karmaşası
- Projelerde iş güvenliği uzmanının sürece dahil edilmesi
- İşverenin iş güvenliği uzmanı seçmesi
- İşverene bağlı çalışmak (iş güvenliği uzmanlarının bağımsızlığı)
- Uzman- işyeri hekimi arasında ilişki
- İş yerinde eğitimlerin inşaat gibi eğitim yerlerinin uygun olmayışı
- İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin özelleştirilmesi
- İş güvenliği uzmanlarının asıl iş veren alt işveren de tanımlanmamış olması.
- Serbest çalışmaya olanak sağlanması
- Yetkisi alınan OSGB lerin açıklanmaması, İSG katipte şeffaflık, kapatılan OSGB lerin farklı isimde tekrar açılması
- İSG kültürünün olmaması

İsg uzmanlarının yasal sorunları

- Uzmanların cezalandırmaları
- Taşınan riske karşı hukuki açıdan nasıl korunuruz?
- Uzmanlığı yasal bir düzenleme ile basitleştirilmesi
- Atama yaparken uzman onayının alınmaması-İSG-katip (OSGB'lerde)
- Bakanlığa şikayet etme zorunluluğu
- Ücretlendirme
- Mesleki sorumluluk sigortası

Yukarıda tespiti yapılan sorunlar verilen arada başlıklar altında toplanmaya çalışılmış ve 2. bölümde çözüm önerileri tartışılmıştır.

2. Bölümde tartışılan Başlıklar Öneriler :

Örgütlenme

Uzmanların örgütlenmesi; TMMOB bünyesinde örgütlenmenin geciktiği söylenmiştir, İş güvenliği sürecindeki diğer bileşenlerin ve Teknik personelin örgütlenmeye dahil edilmesi önerilmiştir, Odalarda iş güvenliği uzmanlarının danışacağı bir destek biriminin kurulması önerilmiştir.

İş güvenliği uzmanlarının eğitimi

- Soruların açıklanmaması-belgelerin gelmemesi
- Uzmanlığın sınıflandırılması
- Mesleki deneyim yetersizliği
- Yükseltme sınavı iptal başvurusunun sonucu?
- Uzmanların eğitimlerinin TMMOB tarafından düzenlenmesi
- Meslek içi eğitimin bulunmaması
- Mesleki eğitim konusunda odaların düzenleme yapmaması
- Yayınların yetersizliği, TMMOB'un yeterince yayın yapmaması
- Belgelerin 5 yılda bir yenilenmesi
- Staj süresi- yetersiz eğitim – uzman ünvanı verilmesi

- İş güvenliği uzmanlarının eğitimleri ve diğer eğitimler odalar tarafından verilmelidir.

Eğitim kurumları belirli kalite ve standartta olmalı, öğrencilerinin başarısı ile değerlendirilmeli, gerektiğinde ise kurum kapatılma ile cezalandırılmalı, kapanan eğitim kurumlarının yapması gerekenler yönetmelikler ile belirlenmeli, eğitim kurumunda tutulması zorunlu bilgiler yetkiyi veren kurumda saklanması.

- Uzmanların meslek içi eğitimleri zorunlu olmalı, belgelendirilmeli, yılda 40 saat gibi alt limiti olmalı.
- İş güvenliği uzmanları yüksek lisans eğitimi almalıdır.
- 5 sene mesleki deneyimden sonra iş güvenliği uzmanlığı yapılmalıdır.
- Eğitime katılacak kişilerin yaptığı çalışmalar incelenerek uzmanlık eğitimi verilmelidir.
- Akademik eğitim olmalıdır, sürekli eğitim düzenlenmelidir.
- 10 yıllık mühendislik tecrübesinin üzerine meslek alanına göre düzenlenmelidir.
- İş bazında tecrübeye göre uzmanlık alanlarına ayrılması.

- Üniversite-TMMOB işbirliği sağlanmalıdır.

Çalışma saatleri

- Uzmanların çalışan başına düşen çalışma sürelerinin yetersizliği

- Uzmanın çalışacağı firma sayısının sınırsızlığı (OSGB)
- İş güvenliği uzmanlarının izin düzenlemesi
 - Yolda geçen süreler çalışma süresinden sayılmalıdır (OSGB'lerde).
 - Çalışma Süresi Taban süre + çalışan sayısına göre belirlenmelidir.
 - Uzmanın görevlendirileceği işyeri sınırlandırılmalıdır.
 - En az 4 saat ve çalışan sayısına göre değerlendirilmelidir.
 - Yıllık izinler yönetmelikler ile düzenlenmelidir.

- Yasal düzenlemeler

- Yönetmeliklerde maddeler net olmalıdır.
- Görev tanımlarının detaylandırılmalı ve neyleştirilmelidir.
- Kriterler ve ölçüler netleştirilmelidir.
- Ortam ölçümleri için akredite kuruluşlar oluşturulmalı. Denetlenmelidir.
- Yapı denetimi ve iş güvenliği uzmanı görev karmaşası ortadan kaldırılmalıdır. Sorumluluklarının sınırları net olarak belirlenmelidir.
- Projelerde iş güvenliği uzmanı sürece dahil edilmeli ve yasayla zorunlu hale getirilmelidir.

- İşveren-uzman ilişkileri

- İşverenin iş güvenliği uzmanını seçmesi önlenmeli, bu konuda bakanlık ve odalar yetkilendirilmelidir.
- İşverene bağlı çalışmak iş güvenliği uzmanlarının bağımsızlığına zarar vermektedir. Uzmanların görevlerini yaparken bağımsız davranabilmeleri için görevlendirmeler odalar tarafından yapılmalıdır.
- Uzman- işyeri hekimi arasında ilişki düzenlenmelidir. Görev yetki ve sorumlulukların sınırı net bir şekilde belirlenmelidir.
- İş yerinde (inşaat gibi) eğitim yerlerinin uygun olmayışı.
- İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin özelleştirilmesi engellenmelidir.
- İş güvenliği uzmanlarının asıl işveren alt işveren ilişkilerinde tanımlanması yapılmalı yetki ve sorumluluklarının çerçevesi çizilmelidir.
- Serbest çalışmaya olanak sağlanmalıdır.
- Yetkisi alınan OSGB ler açıklanmalı, İSG katipte açıklanmalıdır.
- İSG Katip uygulamasında şeffaflık sağlanmalıdır.
- Kapatılan OSGB lerin farklı isimde tekrar açılması engellenmelidir.
- Ücretler devlet tarafından ödenmeli, odalar tarafından kontrol edilmelidir,

İSG kültürü

- İSG kültürünün oluşturulması, tüm toplumda yaygın hale getirilmesi gerekmektedir.
- Uzmanların cezalandırmaları
- Taşınan risklere karşı hukuki açıdan korunma ve düzenleme yapılmalıdır.
- İş güvenliği Uzmanlığı yasal bir düzenleme ile basitleştirilmeli
- Atama yaparken uzman onayının alınmaması engellenmelidir. (İSG-katip ile OSGB ler)
- Bakanlığa şikayet etme zorunluluğu kaldırılmalıdır.
- Ücretlendirme skalası odalarca belirlenmelidir.
- Mesleki sorumluluk sigortası zorunlu olmalı ve işverence karşılanmalıdır.
- Ayrıca bir başlık altında toplanamamış olan diğer sorunlara öneriler;
- Sektörel düzenlemenin olmaması
 - Uzmanların görev alanları sektörel olarak düzenlenmeli. Mesleki disiplinlerin etik kurallar çerçevesinde buna uymaları sağlanmalıdır.
- OSGB
 - OSGB ler kapatılmalıdır.
 - OSGB lerin kuruluşunda uzman ve hekimin eşit ortak olması zorunlu olmalıdır. Konuyla ilgisi olmayanların OSGB sahibi olmaları engellenmelidir.
 - OSGB ler daha sık denetlenmelidir.
 - OSGB lerin eğitim kurumlarından bağımsız olmaları sağlanmalıdır.
 - SGK tarafınca uzmanların ücretleri konusunda denetlenmelidirler.
 - OSGB de çalışan uzmanların özlük ve yasal hakları bakanlıkça güvenceye alınmalıdır.
- Sorumlulukların ve alanların belirsizliği, sorumluluğun fazlalığı
 - Uzmanların sorumluluk alanları ve görevleri yönetmelikte netleştirilmelidir.
- İSG-katip'in eksikliği- tespit öneri defteri
 - İSG katip şeffaştırılmalı ve anlaşılır hale getirilmelidir.
 - Öneri tespit defteri elektronik ortamda yada isg katipte de olmalı.
- Yurt dışındaki uygulamalar hk. bilgi eksikliği
 - Yurt dışındaki uygulamalarla ilgili çalışma yapılmalı, bu konuda TMMOB görev üstlenmelidir.
- Kamuda çalışan iş güvenliği uzmanlarının sorunları
 - Kamuda çalışanların uzman olarak görevlendirilmeleri kendi isteklerine bırakılmalıdır.

Kamu görevlilerinin uzman olarak görevlendirilmeleri durumunda ücretlerinin buna uygun düzenlenmesi gerekmektedir.

Kamuda uzman olarak görevlendirilenlere uzmanlık dışında bir görev verilmesi yasaklanmalıdır.

- Kentsel dönüşüm çalışmalarında isg uzmanı görevlendirilmemesi, uzmanın asbest söküm uzmanı olması zorunluluğu olmaması

Bina yıkımlarında ve bunların programlanmasında asbest söküm uzmanı bulundurulması zorunlu hale getirilmelidir.

- TS standartlarının İsg uzmanlarına ücretli verilmesi

Standartlara ve formatlara erişim kolaylaştırılmalı ve ücretsiz olmalıdır.

- Bakanlık denetimlerinin yetersizliği nedeniyle isg uzmanlarının yeterinde güçlenememesi

Devletin denetim eksikliği kanunun uygulanmasını ve uzmanların yaptırım gücünü azaltmaktadır. Denetim kurumunun güçlendirilmesi uzmanları da etkin kılacaktır.

- İş kazalarında görev alan bilirkişilerin kurumsallaştırılmaması

Bilirkişilik kurumunun düzenlenmesi gerekmektedir. Bu konuda TMMOB görev almalıdır. Her mahkeme kafasına göre bilirkişi isteyememeli, bu iş TMMOB bünyesinde kurumsallaştırılmalıdır.

3. Bölüm: Örgütlenme

Bu bölümde İş Güvenliği Uzmanlarının örgütlenme modelleri üzerinde tartışıldı. Öncelikle İş Güvenliği süreci ile İş Güvenliği Uzmanlarının sürecinin birbirinden bağımsız tartışmanın doğru olacağına karar verildi. Komisyonumuzun daha önce yapmış olduğu **ETİK Çalıştayı** nda da bu konunun hekimler, sağlık destek elemanları, güvenlik destek elemanları ile İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği sürecine dahil olan tüm bireylerin içinde olduğu bir yapı olarak değerlendirilmelidir.

İş güvenliği sürecinin örgütlenmesi

Bu konu daha sonraki süreçlerde konunun diğer bileşenleri ile birlikte değerlendirilmesi için bırakıldı.

İş güvenliği uzmanlarının örgütlenmesi

TMMOB bünyesinde ki İş güvenliği uzmanı sayısı belirlenmelidir.

Uzmanların kaç tanesi fiili olarak iş güvenliği uzmanlığı yapıyor belirlenmelidir.

Her odanın bünyesindeki iş güvenliği uzmanlarının örgütlenmesi için komisyon oluşturulmalıdır.

Komisyonlar diğer odalardaki komisyonlar ile iletişim içinde olmalıdır. TMMOB çatısı altında bir araya gelmelidirler.

TMMOB üyesi olmayan uzmanlar sürece nasıl dahil olacak. Bu soruya dair daha çok kafa yorulmalıdır. 70li yıllardaki Tüm Teknik Elemanlar Derneği modeli değerlendirilmelidir.

İş güvenliği uzmanları odası kurulmalıdır.

TMMOB İş Güvenliği Uzmanlarının örgütlenme sürecini yönetmeli çoğunluğu TMMOB üyesi olan uzmanların sorunlarının tespiti ve çözümü doğrultusunda daha aktif sorumluluk almalıdır. Uzmanların bağımsız örgütlenmeleri olacaksa eğer sendikal örgütlenme olmalıdır.